

Escollir Ajuntament

El diumenge 26 per fi se celebraran eleccions municipals. A Tortosa s'hauran d'escollir 21 regidors d'entre els 168 que es presenten aplegats en vuit candidatures. Després s'escollirà l'alcalde i el govern local. Fa quatre anys un pacte dels partits nacionalistes van fer alcalde Ferran Bel i després Meritxell Roigé. Ara veurem què passa. Les eleccions municipals tenen una llarga història i no sempre tan pacífica com les actuals.

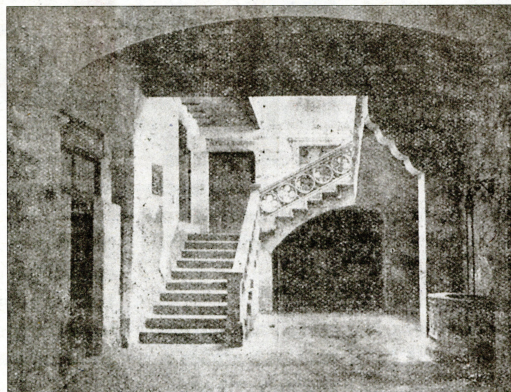
Josep Bayerri Raga,
periodista

Quan els exèrcits "nacionales" van ocupar Tortosa, el 13 de gener de 1939, van fer alcalde el metge Recaredo Loscos Mulet que a la vegada va escollir una dotzena de tortosins per constituir una Comissió Gestora. Mentrestant, el 8 d'agost, Josep Rodríguez, alcalde legítim, era afusellat pel franquisme juntament amb el que havia estat tinent d'alcalde durant la República i director de l'Hospital, el metge Primitivo Sabaté. Aquesta situació va durar deu anys, fins al 1948 en què es van celebrar les primeres pseudoeleccions.

La nova llei va introduir un nou sistema certament rocambolesc: un terç dels regidors sortien d'una mena d'eleccions censatàries a les quals solament podien votar els caps de família i les dones casades; se celebra-

ven amb l'aparell i aparença democràtica (cens electoral, presentació de candidats, taules, interventors, votacions i recompte). L'altre terç era nomenat pels sindicats franquistes en eleccions internes sense cap garantia; finalment, el tercer terç era escollit pels anteriors a partir de les propostes de noms formulades per un cens d'entitats vinculades al Movimiento. La realitat era que de fet, tret dels primers, que calia que també fossen addictes, els altres els escollia directament l'alcalde. Les eleccions es feien durant tres diumenges seguits els mesos d'octubre-novembre cada tres anys, per prendre possessió al gener de l'any següent. El mandat dels regidors era de sis anys renovat per meitats. En qualsevol cas, però, de mica en mica la rigidesa dels primers moments va donar pas a partir de 1966 a nous escenaris on començà certa pluralitat de concurrencies al terç anomenat "Familiar",

Fins al 1917 l'Ajuntament de Tortosa estava situat al solar on avui hi ha el Palau Oliver de Boteller. L'edifici queda destruït per un incendi i acabat d'enderrocar el 1940.

sempre dins del sistema,

L'ajuntament l'integraven l'alcalde i 15 regidors. Les renovacions no eren iguals; un any corresponia triar-ne 9 (3 pel terç Familiar, 3 pel sindical i 3 per l'associatiu) i al cap de tres anys eren 6 (2, 2 i 2, respectivament). Va haver-hi pseudoeleccions municipals el mateix 1948, on es van triar els 15 i cada tres anys fins al 1973, que foren les últimes, ja que les hagués correspost l'any 1976 ja no es van convocar. El govern municipal estava format per l'alcalde i cinc tinents d'alcalde; a la

resta de regidors l'alcalde els assignava tasques puntuals. Malgrat tot, les eleccions foren pacífiques, amb un elevat grau d'abstenció sempre falsejat. Molts dels que van ser regidors sota el franquisme fins al 1979 poden explicar la seua experiència.

Res a veure amb les tràgiques eleccions generals del 16 d'abril de 1899. La confrontació personal entre "Bosquistes" (partidaris de Bosch i Fustegueres) i "Gonzalistas" (seguidors de Teodoro González), malgrat que tots dos procedien del partit conservador, van desembocar en un trà-

gic esdeveniment que tingué repercussió a tota la premsa espanyola i fins i tot a la política estatal. Quan portaven les actes electorals de l'Aldea, a l'entrada de Tortosa la tartana fou atacada a trets, però no va ser interceptada. La batussa es va repetir a l'interior de l'Ajuntament, on els empleats municipals de "consums", una mena de policia local, van disparar més de 200 bales contra els seus opositors. El resultat fou de quatre morts, tots partidaris de González, entre ells Eduard Sacanella de 24 anys, redactor del diari *La Verdad*. La reacció fou de gran violència; va haver d'intervenir-hi la Guàrdia Civil i un escamot de l'exèrcit per evitar que es calés foc a la casa del que havia estat alcalde Agustín Moner Mauricio, que es va exiliar per evitar responsabilitats judicials. Per ordre del jutge es van detenir i processar dos regidors, el secretari de l'Ajuntament i altres trenta persones, majoritàriament empleats municipals. Amb la commoció dels esdeveniments anteriors, un mes després (el 14 de maig) es van celebrar eleccions municipals, on els candidats de González van arrasar i a la primera sessió acomiadaren prop de 50 empleats municipals, entre ells l'arquitecte Francisco Mora, que fou substituït per Joan Abril, addicte als González. ■